

lapokban folyton olvasunk színházi ruha és könyvtárak árusításáról; nem lehetne-e ezekből — egy kisebb igényű könyv- vagy ruhatárt — részletfizetésre vagy a színházi idény alkalmakor fizetendő határnapal megvásárolni?

Nézetünk tehát az, mit újra nyilvánítunk, hogy a közgyűlés ne szinagazgatónak adja ki a színházat, hanem a házikézeltést rendszerezesse. Az intendatúra szervezését, hogy hány tagból s kikből álljon bizza a választmányra. A közgyűlés után tartandó első választmányi ülésen szervezett s megalakult intendatúra teendője leendő ruha- s könyvtár beszerzésének mikéntje felől gondoskodni.

Ennyit kívántunk egyéni meggyőződésünk alapján e fontos kérdéssel a közgyűlést megelőzőleg elmondani. Tollunkat nem személyes érdek, barátság, annál kevésbé önzés vezette, hanem a szinügyi tisztán felfogott érdeke, melyet előmozdítani szerény sorainkkal — mint e hazának s mint e városnak polgára erkölcsi kötelességünknek tartjuk. □

Gazdászat.

A szék-kukac.

A „Földmivelési Érdekeink“ 58 ik s a „Székes-fejérvár“ 4-ik számában Vogel József gazdatiszt ur „Buzavetéseink veszedelme“ című czikkje által sok tekintetben érdekes és tanúságos eszmecserét indított meg, mely igen kívánatos, hogy folytatassék, és a szék-kukac feletti észleletek legalább is aratásig kiterjedjenek.

Maga Vogel ur azonban, és sokan utána azonos nézetből indultak ki, hogy a szék kukac *Cecidomyia destructor* (hibásan nevezetik és iratik *Cecidomyia*) származik, hogy ez petéit a buza leveleire és szárára lerakja, s abból kibuvó apró kukacok bemennek a buza székjébe, s nedvét kiszívják, annak elárgulását, satnyulását és legtöbbször kivészését okozzák. — Ezen okoskodás csak onnét kezdve igaz, hogy a szék-kukac elpusztítja a buzát, de az eredetét illető véleményünk hibás, mert a szék-kukac nem a *Cecidomyia*-tól, hanem a *Cicada*-tól származik.

Igaz, hogy a *Cecidomyia destructor* is ellensége a buzának, és az is igaz, hogy egy légy 80—100 db. apró, alig látható tojást rak le a buza leveleire, a melyből apró kukacok kelnek, de ezek nem mennek a buza székjébe, hanem a levelen maradnak, vagy a szárcsomóig húzódnak le, és káros hatásuk nem a buza füvére kiszáradásában, hanem abban jelentkezik, hogy a meggyengített szár nem bírja el a kalászt, megtörik s tökéletes gyümölcsöt hozni nem képes. Utalom e tekintetben az érdeklődőket dr. Nördlinger „Die kleinen Feinde der Landwirtschaft“ című 2-ik kiadású művére, hol a 625 dik laptól kezdve a *Cecidomyia*-k kimerített leírása foglaltatik.

A szék-kukac egy *Cicada* (*Jassus*)-sexnotata nevű sárgás barna légy vagy szunyogtól származik, és azon kevés férgék egyike, melyek nem tojásból lesznek, hanem elevenen születnek, bármennyire hihetetlennek látszik is ez a *Cecidomyia* ismertetőjele. A *Cicada* sexnotata ugyanis ősszel egy vagy több, néha 5—6 élő kukacot tojik a buza székjébe, melyek először kicsinyek s világos színűek, pár nap alatt azonban

1 1/4" hosszúságra nőnek és megbarnulnak, a buza nedvével táplálkoznak, és a korán megtámadott buzát rendszeresen el is pusztítják; végre télre bábbá alakulnak, a báb a legkeményebb telet is kiállja, s tavasszal kibujva, mint legyek újra kezdik a kukac szaporítást, buza, sőt árpaföldeken is, csak hogy a növény gyors fejlődése miatt tavasszal nem sok kárt tehetnek.

Visszaemlékezve 1862-ben Pozsony vidékén constatált *Cicadákra*, de egy szomszéd uradalomban tett rendszeres kísérletek által is figyelmeztetve és felhívva lévén, a kezelésem alatti egyik gazdaság korai buza vetésén észrevettem szeptember 26-kán nagy mennyiségben nem annyira röpködő, mint szöcskéként ugráló apró sárgás-barna legyeket, melyekből néhányat összefogtam és üvegbe zártam, hol egynemelyik néhány óra múlva eltojta élő kukacát, és a kukac a légygel együtt még 10—12 óráig élt; a légmentesen, illetőleg szeszebe elített példányokat bárkinek megmutathatom. Később a kísérleteket folytattuk. A legyekből egy kis vigyázattal az élő szék-kukacot ki lehet venni, csak azon különbözést nem tudom indokolni, miért van némelyikben csak egy nagyobb — a többiben 4—6 kisebb kukac. Górcsővel vizsgálva is meglátni a légyben a teljesen kifejlett kukacot.

A légy maga igen hitvány állat, nedves, hideg idővel azonnal elpusztul, a kukac azonban igen szívós életű, különben a *Cicadák* a fűrészek és tavasszal a fecskék is pusztítják.

A *Cicadák* családja meglehetősen nagy, és a *Cicada* devastans és *Cicada* picta a gabonafajokat, néha a zabot is pusztítja, a tarlóföldeken levő csira kedves tartózkodási helye a *Cicadák* kukacainak, azért ajánlják némelyek — különösen a kukacok elég birkalegelőjük van — a tarlók lepörkölését addig is, míg azt leszántani lehet.

Hogy csupán a korai vetéseket pusztítaná a szék-kukac, az csak azon években lenne bebizonyítható, midőn a száraz, napos idő csak szeptember végeig tart és október nedves, hideg. A múlt ősszel november elején még láttam itt-ott *Cicadákat*, de november 12-iki havazás után már elveszteknek hittem őket és meglepettem, midőn kétkezdő és nálam kitartóbban figyelő gazdatársam Kis Hőrsőkről a december 2-iki gyenge napos idő után is küldött üvegben friss fogás *Cicadát*. Azonban október és novemberben sokkal csekélyebb számban voltak láthatók a *Cicadák*, s így a későbbi vetésekben mutatkozó kár is csekélyebb lehet, miután ugy látszik, hogy a buzát csak egy bizonyos fejlődési fokig támadja meg, azon túl nem.

Az is bizony állítható, hogy a szék-kukac nem megy át egyik buzavetőnyről a másikra, nincs is erre oka, mert oly csekély mennyiségű kívánatuk táplálékául, hogy erőteljesebb buzabokrot egy kukac nem is bír kiszívni.

Különben a szék-kukac ellen mentő szert ajánlani alig tud valaki, a megtámadott buza kiszántása igen drasztikus szer, s annak csak egy elpusztított vetésnél lehet értelme, ha azt valamivel újra akarjuk elvetni, különben az így elpusztított bábok tavaszi nemzedéke megsemmisül ugyan, de azért *Cicada* — ha ideje van — marad a határban elég. Arra is van példa, hogy szék-kukacoktól megtámadott buza erőteljes földben gyors növése által szenvedhetőleg megmenekszik a pusztulástól.

Mindenesetre legcélszerűbb előző gyógyszer a tarlók lepörkölése és leszántása — és általában minden szántásnak, de különösen a megkevert őszi földeknek tisztántartása.

Kiss László.

Apróságok.

Van városunknak egy hírneves köre, mely arról nevezetes, hogy mindennek inkább eleget tesz, csak azt nem teljesíti, mit cziménél s jellegénél kellene tenni. Hányszor és hányszor hangzottunk mi és mások fülébe, hogy feladta nem egyedül a tánczhoz és a kártyához köti, melylyel különben is a nemzet legnagyobb költőjének szemébe, mint védpaizs — alig egyeztethető össze. De azért tánczol és mulat akkor is, mikor hasznos szellemi munkába kellene idejét tölteni. Mit tett e kör a szellemi téren? Elég keveset. S mit a multságok terén? Igen sokat. Miután tehát az utóbbi jellegnek hódol, ne bitorolja a legnagyobb költő szent nevét, hanem vegye fel a „casinó“ czimét, legalább nem lesz kénytelen pirulni, ha tánczok s multságok közt saját nevére gondol. Ez nézetünk, ezt kívánja városunk józan közvéleménye.

A képviselő választási mozgalmak csendesen elmultak; a városi bizottság körébe néhány új tag is bejutott. Az új tagokra sok megjegyzést még nem teszünk, csak annyit jelezünk, hogy jobb szerettük volna, ha több független egyén került volna oda be. A függő ugy is sok ott. Bizony a szakértelem sok tekintetben sarkértelem lett, a mennyiben sarokba vettetett, hogy ott csüggedjen a város javára extra muros; mert intra muros lehet a nélkül is sokat beszélni.

Szent haragra lobbant néhány köves kebel s fenyi életlen kardját a közelebbi színházi gyűlésre, hogy a városi közgyűlésen tartott kevés értelmű beszédeikhez hasonló tüzes beszédben támadja meg az intendatúrát, azért valjon, hogy merték a szinügyet megmenteni a végveszélytől? Nagy bölcsen majd megkérdik, ki adott arra engedélyt az intendatúrának, hogy megmentse azt? Szerintük erre gyűlést kellett volna hívni, hogy elmondhassák szakértelem nélkül hosszú dikcióikat, melyeknek mire vége lett volna — nem segített volna a szinügyön többé senki. Sokan vannak, kik egyéni hiúságuknak s irigységnek a legszentebbet is feláldozzák; ilyeknek tartjuk az intendatúra elleneinek nagy részét. Az ilyekre se áll ám: „a haza minden előtt.“

Cerberusi hangok mooskolják egy idő óta a helyi sajtó tekintélyét s igaztalan, minden alapot nélkülöző támadásaikkal többet ártanak a közügynek, többet a komoly sajtónak, mint bármely más sajtó ellen irányított merényletek. A sajtónak komolyan, igazságosnak kell lenni, s hol szükséges élesnek — de sohasem szabad a kurta korcsmai otromba dialectus kifejezéseivel élni. Az ily hangok nem félelemmel párosult tiszteletet idéznek a sajtó iránt, hanem megvetést, melynek következtében a sajtó felszólalásai nemhogy eredményesek lesznek, de megvetve visszautasíthatnak, s a támadás céljával ellenkező hatást szül.

Városunkat daczára annak, hogy a szőlőhegy aljában fekszik — vizár (nem borár) fenyegette végveszéllyel. A hatóság csendes nyugalommal nézte előző napokban az olvadó havat s jeget csak akkor kezdett ébredni, midőn a víz már kiönteni készült lakainkból bennünket, mint nyáron az ürgét. — Utczu lett futás, szaladás, a merengésből felébredt hatóság teljes erővel s szorgalommal tartá vissza a veszélyes ellent, melyből keserű áldomást kellett volna akaratlanul ürge módra — velünk együtt sokaknak inni. De elvitte az

Ekkor a hold felhőbe rejtett s a sylphid mélyen felsőhajtott.

Gazi keblét örömméret tölté el, mert e sóhajban egy kötet költeményt talált. Azt hitte, hogy a lányka e sóhajással igent mondott. Azért terveket kezdé szőni a jövőbe s ki nem fogya a szóból, beszélt:

— Te szeretsz imádott angyalom! Ó veled összekapcsolva lenni mily boldogság! Te nóm leszesz s én a költő, megénekelem bajaidat. Megénekelem gyönyörű hajaidat, meg hó kacsoidat. Elzengem szived dobogását, tündér álmaidat. Halhatatlanitak. — S mindezért mi léssen jutalmam? Eper ajkaid csókjai, karjaid ölelése! — Ó én meghalok, boldog vagyok, mind senki más! Keblem megreped mind gőzött kazán. Aurélia, ó Aurélia, de szép szemeid vannak! Ó én mennyben vagyok!...

Alig mondá ki azonban e szavakat midőn a hold kikandikált a felhők mögül s a költő kétségbeesett hangon ordítani kezdett, azután az ünnepies hangulat komolysága daczára felkeczagott, midőn a sylphidre feltekintett; ki felnyitá bibor ajkát s ily formán szólt a költőhöz.

— Ne bolondozzék az ifjú, hanem adgya ki a szentes ruhát, mert holnap nagy mosás lesz.

A költő még egyszer megdörzsölé szemeit, aztán feleszmélve így gagyogott:

— A mosóném!

Gazi a magas regiokból és költői fantasziájából egyszerre lepotytyant a prózai földre, hol az angyalok helyét a mosóném foglalják el.

Ruszi Gyula.

idősebb hölgy megijedve, toroka egész erejéből kiáltani kezdé:

— Gyilkosok, rablók, haramják! — Véltve, hogy Gazi igazi csirkefogó, pedig szegény költő csak — libafogó volt.

Szegény Gazi! még a légynek sem tudott ártani, oly igen gyenge, érző szíve volt. Sietett is azt a méltatlan vádat visszautasítani.

— Kérem kegyedet — szólt elrészékenyülve és meg lehetős ünnepélyes páthosszal — én a megtestesült epedés vagyok, ki versbe foglalok napot, holdat és szerelmet.

A lányka el nem bírta fojtani e szavakra kacaját.

— Ön örült menjen haza s fektügyék le...

Gazi azonban nem engedett, addig kapacitált, míg végre ellihétek neki, hogy nem álmos, és hogy se nem rabló, se nem örült, hanem valóságos (fűzfá) poeta, a ki napszámra dalol napot, holdat, szerelmet.

Hanem a fiatal lányka kísérvénjével megfordult s jóízűket nevetve a történeteken, eltűnt.

Gazi utánuk bámult még néhány perezig, azután ő is megfordult, haza ment, lefeküdt és szerencsésen el is aludt.

Gazi másnap reggel felült ágyában megdörzsölte szemeit és visszaemlékezett a tegnapi eseményekre. — Csak most tűnt fel előtte, hogy mily nem okosan cselekedett, midőn a helyett, hogy a szép hölgy után indult volna, elment aludni. Hol fogja ő most a gyönyörű lánykát feltalálni? Talán soha meg nem látja többé s

mi melegíti akkor keblét a dalolásra, kit sző álmaiba s kinek mondogatja letérdelve ábrándosan:

— Szeretlek! Ó szeretlek, mint virág a harmatot, mint ég a napot, mint erdő az őzikét! — Ó könyörtülj kinos epedésimen!

Gazist eszmemenetei annyira elkedvetleníték, hogy még reggelijét érintetlenül hagyva — bár máskor dupla porciót is eltüntetett érzékeny testébe — egész napot ábrándos ringatásban töltötte el s midőn az est hollószárnyait kiterjeszté a költő ismét a tó parton andalog s a békák brekegésében gyönyörködik. A nap már egészen lealdozott; helyette a hold világít. — A tavon néma csend uralkodik, a szellő gyengén lengedez.

Gazi plajbászát hegyezi,

Keblét érzelmek dagasztják.

Ir. Ekkor lebegő léptekkel közelít egy sylphid termet Gazi észreveszi s elébe rohan.

— Légy üdvöz! Ó csak hogy eljöttél! Tehát nem csaltak álmaim szeretsz! Egek! összenyom boldogságom sulya!

A sylphid mosolygott.

— Igen? Ó mond, hogy szeretsz. Én szeretlek, én imádlak, én meghalok érted szívem örangyala te!

A sylphid csak mosolygott.

Gazi is hallgatott valami czifra költői phrasison törte fejét s így szólt:

— Nézzed a tó csendes tükrét. Simán, mozdulatlanul fekszik. De im belé csap a halászmadár — s a csendes felszín karikákat vet. Így zavartad fel szívem nyugalmát, — szeretsz-e hát Aurélia?